



# АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

## ДОНЕЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

### РІШЕННЯ

#### АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

« 27 » грудня 2019 року

№ 55/20-р/к

справа № 55/10-2019

м. Краматорськ

Про порушення законодавства  
про захист економічної конкуренції  
та накладення штрафу

Автотранспортне комунальне підприємство «Комунальник» Торецької міської ради (надалі АКП «Комунальник»), займаючи монопольне становище на ринку послуг з поводження з побутовими відходами в територіальних межах міста Торецьк, надає відповідні послуги за тарифами, що сформовані не на конкурсних засадах з порушенням Порядку формування тарифів на послуги із вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 року № 1010 (в редакції, що діяла до 01.05.2019), які на час дослідження були найвищими у Донецькій області.

Такі дії призводять до ущемлення інтересів споживачів, оскільки останні, за відсутності ефективної конкуренції на ринку послуг з поводження з побутовими відходами у м. Торецьк, змушені погоджуватись із умовами АКП «Комунальник», що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи № 55/10-2019 зазначені дії АКП «Комунальник» визнано зловживанням монопольним становищем на ринку послуг з поводження з побутовими відходами за частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

АКП «Комунальник» зобов'язано сплатити штраф у розмірі 25 000 грн., припинити порушення та усунути його наслідки.

Адміністративна колегія Донецького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 55/10-2019 про порушення Автотранспортним комунальним підприємством «Комунальник» Торецької міської ради законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання з попередніми висновками у справі № 55-03/44п від 19.12.2019,

ВСТАНОВИЛА:

#### 1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Донецького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення) від 26 липня 2019 року № 55/10-рп/к, було розпочато розгляд справи № 55/10-2019 у зв'язку із наявністю в діях АКП «Комунальник» із застосування у період з 01.10.2017 по

30.04.2019 тарифів на послуги із поводження з побутовими відходами (вивезення твердих, рідких побутових відходів, захоронення відходів), які сформовані за умов відсутності конкуренції на ринку, та в порушення Порядку формування тарифів на послуги із вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 року № 1010), ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та визначеного пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим становищем на ринку надання послуг з поводження з побутовими відходами, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (2) Листом № 55-02/822 від 26.07.2019 Відповідачу повідомлено про початок розгляду справи, надіслано копію розпорядження про початок розгляду справи.
- (3) Головою Відділення, в рамках розгляду справи № 55/10-2019, листом № 55-02/951 від 05.09.2019, направлено АКП «Комунальник» вимогу щодо надання інформації.
- (4) Листом № 55-02/951 від 05.09.2019 запитано інформацію у Головного управління Держпродспоживслужби в Донецькій області.
- (5) Листом № 55-02/1342 від 19.12.2019 АКП «Комунальник» направлено подання з попередніми висновками у справі.
- (6) Листом № 55-02/1361 від 21.12.2019 АКП «Комунальник» повідомлено про день, час та місце розгляду справи.

## **2. Відповідач**

- (7) Відповідачем у справі є Автотранспортне комунальне підприємство «Комунальник» (ідентифікаційний код: 31217531; місцезнаходження: пр. Шахтарів, 44, м. Торезьк, Донецька область, 85207).
- (8) АКП «Комунальник» зареєстровано 31.10.2003 (згідно з випискою з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців). Основним видом діяльності за КВЕД є збирання безпечних відходів 38.11.
- (9) За інформацією АКП «Комунальник» (лист № 176 від 25.04.2019), Підприємство надає послуги з вивезення побутових відходів на території міста Торезьк та прилеглих селищ: Північне, Щербинівка, Петрівка, м. Залізне (далі – територія надання послуг).
- (10) Отже, АКП «Комунальник» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

## **3. Визначення монополюючого становища**

### **3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монополюючого (домінуючого) становища.**

- (11) У відповідності до пункту 3.1 Методики визначення монополюючого (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку (надалі – Методика) об'єктами аналізу щодо визначення монополюючого (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктами господарювання.

#### **3.1.1. Суб'єкт господарювання.**

- (12) У відповідності до п.3.4 Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установаження переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (13) Об'єктом аналізу для визначення монополюючого становища є суб'єкт господарювання - АКП «Комунальник».

- (14) Підприємство засновано Торецькою міською радою на комунальній власності територіальної громади міста Торецька.
- (15) Статут АКП «Комунальник» затверджено розпорядженням керівника військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області від 28.09.2017 № 114р.

3.1.2. *Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктами господарювання.*

- (16) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища на досліджуваному ринку виступає послуга поводження з побутовими відходами.

### **3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище.**

3.2.1. *Перелік товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче становище) суб'єкта господарювання.*

- (17) У відповідності до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (18) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (19) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»
- (20) - товар – будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери)».
- (21) - ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
- (22) Згідно із статтею 1 Закону України «Про відходи»:
- відходи - будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення;
  - побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;
  - послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;
  - захоронення відходів - остаточне розміщення відходів при їх видаленні у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів.
- (23) У мешканців м. Торецьк та прилеглих селищ виникає необхідність у видаленні побутових відходів, що утворились в наслідок життя і діяльності, що зумовлює виникнення відповідного попиту на цю послугу.
- (24) Видалення відходів це комплекс послуг із збирання, зберігання, перевезення та захоронення побутових відходів (в подальшому послуга з поводження з побутовими відходами).

- (25) Відповідно до статті 35<sup>1</sup> Закону України «Про відходи» поводження з побутовими відходами здійснюється відповідно до державних норм, стандартів і правил.
- (26) Таким чином, власники відходів повинні поводитись з побутовими відходами відповідно до норм чинного законодавства та не можуть в будь-який інший спосіб позбутися відходів бо це заборонено законодавством.
- (27) Отже, товаром щодо якого визначається монопольне становище – є послуга з поводження з побутовими відходами.

*3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).*

- (28) Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (29) Статтею 21 Закону України «Про відходи», зокрема, передбачено, що органи місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами забезпечують виконання вимог законодавства про відходи, організацію збирання і видалення побутових відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх захоронення, а також організацію роздільного збирання корисних компонентів цих відходів тощо.
- (30) Відповідно до статті 35<sup>1</sup> Закону України «Про відходи»: Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами. Захоронення побутових відходів дозволяється тільки на спеціально обладнаних для цього полігонах/звалищах. Виконавця послуг з вивезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- (31) Таким чином, надавачем послуги з поводження з побутовими відходами може бути суб'єкт господарювання, що має спеціально обладнану техніку для перевезення побутових відходів, який використовує або власний полігон для захоронення відходів, або уклав договір на захоронення з іншим суб'єктом господарювання, що має такий полігон.
- (32) Рішенням Держинської міської ради від 29.12.2012 № 6/29-5 АКП «Комунальник» (на той час ДКАП «Комунальник») було визначено виконавцем послуг у сфері поводження з побутовими відходами у Держинськ (на цей час - м. Торецьк).
- (33) Розпорядженням керівника військово-цивільної адміністрації від 21.12.2017 № 366/р подовжено дію пункту рішення Держинської міської ради від 29.12.2012 № 6/29-5 про визнання АКП «Комунальник» виконавцем послуг із вивезення побутових відходів.
- (34) Отже, продавцем (постачальником) послуги з поводження з побутовими відходами в даній справі є АКП «Комунальник».
- (35) Статтею 1 Закону України «Про відходи» визначено, що власник відходів це фізична або юридична особа, яка відповідно до закону володіє, користується і розпоряджається відходами.
- (36) Отже, споживачами послуги з поводження з побутовими відходами є власники відходів, які мають потребу у вивезенні побутових відходів та в подальшому їх захороненні.
- (37) Споживачами послуги з поводження з побутовими відходами визнаються власники побутових відходів: населення, фізичні особи-підприємці, установи, заклади, організації, інші підприємства.

### 3.3. *Визначення товарних меж ринку*

- (38) У відповідності до пп.5.1-5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого. Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; відсутність суттєвої різниці в цінах.
- (39) За функціональним призначенням послуга з поводження з побутовими відходами направлена на задоволення потреб споживачів-власників побутових відходів (населення, установ, підприємств) у послугах з вивезення побутових відходів (збирання, зберігання та перевезення), та в подальшому захороненні цих побутових відходів на полігоні.
- (40) Відповідно до статті 35<sup>1</sup> Закону України «Про відходи» власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі, джерел утворення побутових відходів укладають договори з виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, здійснюють оплату послуг з поводження з побутовими відходами та забезпечують роздільне збирання побутових відходів.
- (41) Механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах, визначений Правилами поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (далі – Правила). Пунктом 10 Типового договору, що є додатком до Правил, визначеного, що критерієм якості послуг з вивезення побутових відходів є дотримання графіка вивезення побутових відходів, правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, інших вимог законодавства щодо надання послуг з вивезення побутових відходів. Пунктом 9 Правил передбачено, що плата за надані послуги нараховується щомісяця відповідно до умов договору і тарифів, що формуються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 р. № 1010 “Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами”.
- (42) Споживачі послуги не мають можливості задовільнити свої потреби у видаленні побутових відходів в інший спосіб, ніж отримати послугу із поводження з побутовими відходами у визначеного органом місцевого самоврядування виконавця послуги вивезення побутових відходів.
- (43) Таким чином, умови реалізації, споживання зазначеної послуги прив'язані до визначеного міською радою виконавця послуг з вивезення побутових відходів.
- (44) За умовами реалізації, споживання та споживчими властивостями послуги з поводження з побутовими відходами не мають однорідних чи альтернативних послуг.
- (45) Таким чином, для послуги із поводження з побутовими відходами за своїм функціональним призначенням немає товарів – замінників і тому межі ринку співпадають з товаром (послугою з поводження з побутовими відходами).
- (46) Отже, товарними межами ринку з поводження з побутовими відходами є послуга з поводження з побутовими відходами.

### 3.4. *Визначення географічних меж ринку*

- (47) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні межі ринку певного товару (послуги) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача придбання товару (послуги) є неможливим або недоцільним.
- (48) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку необхідно враховувати, зокрема, технологічні зв'язки між постачальником послуги і споживачами.

- (49) Вивезення твердих побутових відходів здійснюється за контейнерною схемою (контейнери для збирання відходів розташовані біля житлових чи нежитлових будинків), або без контейнерною схемою, де споживач зобов'язаний виставити в місцях, погоджених з виконавцем, закриті ємкості з відходами місткістю не більш як 0,12 куб. метра.
- (50) Рідкі, великогабаритні, ремонтні побутові відходи також збираються у безпосередній близькості до їхнього утворення.
- (51) Отже, отримання мешканцями міста та іншими споживачами послуги з поводження з побутовими відходами є доцільним у безпосередній близькості від його проживання чи розташування, тобто до місця утворення цих відходів.
- (52) Фактори, що також вплинули на визначення територіальних меж ринку:
- визначення виконавця послуг з поводження з побутовими відходами (зокрема вивезення побутових відходів) в межах територіальної одиниці здійснюється органом місцевого самоврядування цієї територіальної одиниці за результатами проведеного конкурсу.
  - тариф на послугу поводження з побутовими відходами, норма утворення цих відходів встановлюється органом місцевого самоврядування.
- (53) Отже, територіальними межами ринку надання послуг з поводження з побутовими відходами є територія компактного проживання (перебування) певних груп населення (територія територіальної громади, розташування груп багатоквартирних та приватних житлових будинків, об'єктів соціальної інфраструктури, закладів та установ тощо) територіальної одиниці.
- (54) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з поводження з побутовими відходами у справі є територія м. Торецька.

### **3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єкта господарювання на ринку – часові межі ринку.**

- (55) Визначається відповідно до розділу 7 Методики як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між постачальниками і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (56) Часовими межами ринку як правило визначається календарний рік.
- (57) У 2017-2019 роках структура досліджуваного ринку не змінювалась.
- (58) Таким чином, часовими межами ринку послуг з надання послуг з поводження з побутовими відходами визначений період з січня 2017 року по грудень 2019 року.

### **3.6 Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку.**

#### **3.6.1. Обсяг ринку, на якому визначається монопольне (домінуюче) становище.**

- (59) За інформацією, наданою АКП «Комунальник», листом № 373 від 30.09.2019, обсяг наданих послуг за 2017, 2018 роки, січень-квітень 2019 року становить:
- вивезення твердих, рідких побутових відходів населенню -12552,48 тис. грн (з ПДВ);
  - вивезення рідких побутових відходів населення – 104,28 тис. грн. (з ПДВ);
  - вивезення рідких, твердих побутових відходів бюджетним установам та іншим споживачам- 323,25 тис. грн.

Загальний обсяг наданих послуг становить: 13909,4 тис. грн.

#### **3.6.2. Розрахунок часток суб'єктів господарювання на ринку.**

- (60) За інформацію ВЦА м. Торецьк (лист № вх.4793-02/12 від 10.12.2018), на території м. Торецьк послуги із вивезення побутових відходів надає тільки Автотранспортне комунальне підприємство «Комунальник» Торецької міської ради.
- (61) Таким чином, в географічних межах м. Торецьк, послугу з поводження з побутовими відходами, у період січень 2017 року – квітень 2019 року, надавало тільки АКП

«Комунальник», визначене органом місцевого самоврядування виконавцем послуг із вивезення побутових відходів на підпорядкованій території.

- (62) Виходячи з наведеного, частка АКП «Комунальник» на ринку послуг з поводження з побутовими відходами в географічних межах м. Торецьк у період січень 2017 року – квітень 2019 року становила 100%.

### **3.7. *Визначення потенційних конкурентів***

- (63) Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технологію тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (64) Потенційними конкурентами на ринку надання послуг з поводження з побутовими відходами можуть бути суб'єкти господарювання, які мають намір надавати послуги з вивезення побутових відходів споживачам та мають матеріально-технічну базу, кадри, технології та мають намір взяти участь у конкурсі.
- (65) Потенційними учасниками ринку надання послуг з вивезення побутових відходів можуть бути суб'єкти господарювання, які надають ці послуги у найближчих населених пунктах:

Міське комунальне підприємство «Комунтранс» Костянтинівської міської ради;  
Дружківське комунальне автотранспортне підприємство Дружківської міської ради;  
ПП «Екобуд-Сервіс» (м. Мирноград).

### **3.8. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок***

- (66) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (67) При вступі на цей ринок суб'єктів господарювання існують значні адміністративні, організаційні та економічні бар'єри.
- (68) Адміністративні бар'єри полягають в тому, що саме орган місцевого самоврядування своїм рішенням визначає суб'єкта господарювання, який буде здійснювати на певній території надання послуги з вивезення побутових відходів.
- (69) Кваліфікаційні вимоги до учасників конкурсу визначені у Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 р. № 1173.
- (70) Критеріями визначення переможця конкурсу на надання послуг із вивезення побутових відходів є наявність достатньої кількості спеціалізованої техніки, кваліфікованого персоналу та досвіду надання цих послуг.
- (71) Організаційні бар'єри полягають у необхідності взяти участь та перемогти в конкурсі із визначення суб'єкта господарювання, який буде на певній території надавати послугу з вивезення побутових відходів.
- (72) Економічні бар'єри полягають в необхідності значних капіталовкладень для вступу на досліджуваний ринок (зокрема, забезпечення наявності технічних ресурсів (спеціалізований автотранспорт, контейнери тощо), трудових ресурсів (кваліфікований персонал).
- (73) Наявність цих бар'єрів унеможливорює вступ нових учасників на досліджуваний ринок.

### **3.9. *Установлення монопольного (домінуючого) становища.***

- (74) Відповідно до абзацу 2 частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.
- (75) На території м. Торецьк послуги з поводження з побутовими відходами у досліджуваному періоді надавались тільки АКП «Комунальник».

### **3.10. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.**

- (76) Таким чином, ураховуючи вищезазначене, АКП «Комунальник» протягом періоду з січня 2017 року по грудень 2019 року займало монопольне становище на ринку послуг з поводження з побутовими відходами в територіальних межах міста Торецьк.

## **4. Зловживання монопольним становищем на ринку.**

### **4.1. Обставини справи.**

- (77) Відповідно до пункту 4 Правил надання послуг з вивезення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року № 1070, послуги з поводження з побутовими відходами надаються суб'єктом господарювання, визначеним органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах в установленому законодавством порядку.
- (78) Натомість у м. Торецьк виконавець послуг з поводження з побутовими відходами визначений рішенням органу місцевого самоврядування без проведення конкурсу, тобто не на конкурсних засадах.
- (79) Відповідно до пункту 2 частини 3 статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування, зокрема, належить встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.
- (80) Постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 року № 1010 затверджено «Порядок формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів» (далі – Порядок формування тарифів).
- (81) Відповідно до зазначеного Порядку формування тарифів:
- тарифи на послуги – грошовий вираз витрат із збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізації, знешкодження та захоронення 1 куб. метра або 1 тони (за наявності вагового обладнання) побутових відходів, розрахований на основі економічно обґрунтованих планованих витрат з урахуванням планованого прибутку та податку на додану вартість.
- (82) За інформацією АКП «Комунальник», останнє у 2017-2019 роках надавало послуги із вивезення побутових відходів у м. Торецьк за тарифами, що формувались (розраховувались) виконавцем послуг та затверджувались розпорядженнями керівника ВЦА м. Торецьк у наступних розмірах.
- (83) **З 01.10.2017**, відповідно розпорядження керівника ВЦА м. Торецька № 38 від 12.09.2017, тариф на: вивезення твердих побутових відходів (у тому числі складування на міському полігоні) становив 89,9 грн. (з ПДВ) за м. куб. для населення та житлово-комунальних організацій, 101,64 грн. (з ПДВ) за м. куб. для інших споживачів; вивезення рідких побутових відходів - 89,77 грн. (з ПДВ) за м. куб. для населення, та 101,48 грн. (з ПДВ) за м. куб. для інших споживачів; захоронення (складування) твердих побутових відходів на міському полігоні – 26,78 грн. (з ПДВ) за м. куб.
- (84) **З 01.05.2018**, відповідно розпорядження керівника ВЦА м. Торецька № 188р від 02.04.2018, тариф на: вивезення твердих побутових відходів (у тому числі складування на міському полігоні) в розмірі 106,72 грн. (з ПДВ) за м. куб. для населення та житлово-комунальних організацій; 120,65 грн. (з ПДВ) за м. куб. для інших споживачів; вивезення рідких побутових відходів в розмірі 106,26 грн. (з ПДВ) за м. куб. для населення, та 120,12 грн. (з ПДВ) за м. куб. для інших споживачів; захоронення (складування) твердих побутових відходів на міському полігоні – 31,91 грн. (з ПДВ) за м. куб.



- (85) З 16.02.2019, відповідно розпорядження керівника ВЦА м. Торезька № 77-р від 28.01.2019, тариф на: вивезення твердих побутових відходів (у тому числі складування на міському полігоні) становив 157,29 грн. (з ПДВ) за м. куб. для населення та житлово-комунальних організацій; 177,80 грн. (з ПДВ) за м. куб. для інших споживачів; вивезення рідких побутових відходів - 138,47 грн. (з ПДВ) за м. куб. для населення, та 156,53 грн. (з ПДВ) за м. куб. для інших споживачів; захоронення (складування) твердих побутових відходів на міському полігоні – 39,07 грн. (з ПДВ) за м. куб.
- (86) Як свідчать матеріали дослідження, вищезазначені тарифи, є найвищими у Донецькій області.
- (87) Так, зокрема, у 2018 році, 1 кварталі 2019 року тарифи для населення: м. Маріуполь – на вивезення ТПВ із розміщенням на полігоні становили 76,38 грн. за 1 м. куб., (з ПДВ) на вивезення рідких відходів - 95,66 грн. (з ПДВ) за 1 м. куб.; у м. Краматорськ тарифи на розміщення ТПВ становили 10,80 грн. (з ПДВ), вивезення ТПВ із розміщенням на полігоні - 85,81 грн. за 1 м. куб. (з ПДВ).
- (88) Тобто, тариф на захоронення побутових відходів, затверджений керівником ВЦА м. Торезька для АКП «Комунальник» у 4 рази перевищує відповідний тариф, встановлений у м. Краматорську.
- (89) Тариф для населення на вивезення побутових відходів, затверджений керівником ВЦА м. Торезька для АКП «Комунальник», у 2 рази перевищує тариф встановлений у м. Маріуполі, та на 83% вище ніж в м. Краматорську, де існуючі тарифи були запропоновані під час конкурсу.
- (90) Як встановило Відділення, окремою складовою, тарифів на послугу з вивезення побутових відходів, які затверджувались керівником ВЦА м. Торезька для АКП «Комунальник» у 2017 – 2019 є рентабельність.
- (91) Закладений у цих тарифах рівень рентабельності становить:
- для населення та житлово-комунальних організацій - 15%;
  - для інших споживачів - 30%.
- (92) Згідно із п.21 Порядку формування тарифів (в редакції постанов № 269 від 17.07.2014, № 870 від 15.11.2017) рівень рентабельності формується з урахуванням необхідності сплати податку на прибуток підприємств та спрямування частини отриманого прибутку на технічне переоснащення підприємств і не повинен перевищувати в цілому по підприємству 12 відсотків, а для категорій споживачів – бюджетних установ та інших споживачів – не повинен перевищувати 15 та 50 відсотків.
- (93) Проте, починаючи з 2017 року й дотепер АКП «Комунальник» застосовує тарифи на послуги із вивезення побутових відходів, які включають рентабельність вищу ніж 12 відсотків в цілому по підприємству (що не відповідає приписам пункту 21 Порядку формування тарифів (в редакції яка діяла до 01.05 2019).
- (94) Невідповідність структури тарифів на послуги із вивезення побутових відходів, що застосовувались АКП «Комунальник» та були затверджені ВЦА м. Торезька, вимогам законодавства, яким врегульовано відносини у сфері поводження з побутовими відходами, підтверджено Головним управлінням Держпродспоживслужби у Донецькій області (лист № 28-30\*4833 від 12.09.2019).

#### ***4.2. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку***

- (95) За умов цінової конкуренції, учасники певного ринку не можуть продавати свою продукцію за ціною, яка є вищою ніж ринкова ціна, сформована, як результат балансу попиту та пропозиції.
- (96) Враховуючи, що АКП «Комунальник» був визначений військово-цивільною адміністрацією м. Торезьк виконавцем послуги з поводження з побутовими відходами без проведення конкурсу, що позбавило інших суб'єктів господарювання можливості вступу на цей ринок (брати участь у конкурсах, пропонувати ці послуги за

більш привабливими цінами тощо), фактично у період з 01.10.2017 по час прийняття цього рішення Підприємство мало можливість, застосовувати тарифи на послуги з вивезення твердих побутових тарифів, які не можливо було б запропонувати в умовах значної конкуренції.

- (97) Водночас споживачі змушені отримувати послугу за ціною яка не була сформована за умов конкуренції. Таке ущемлення інтересів споживачів за умов існування значної конкуренції на ринках послуг з поводження з побутовими відходами, цінового змагання між учасниками конкурсу на визначення виконавця зазначених послуг було б неможливим.
- (98) Отже, за відсутності ефективної конкуренції на ринку послуг з поводження з побутовими відходами у місті Торецьк, споживачі не мають альтернативи щодо придбання зазначених послуг, а тому при купівлі цих послуг у АКП «Комунальник» вимушені погоджуватись на його умови, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (99) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнаються дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

#### **4.3. Загальні висновки щодо зловживання монопольним становищем**

- (100) *Враховуючи вищезазначене, дії АКП «Комунальник» із формування тарифів на послуги із поводження з побутовими відходами (вивезення твердих, рідких побутових відходів, захоронення відходів) за умов відсутності конкуренції на ринку, зокрема, із порушенням Порядку формування тарифів на послуги із вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 року № 1010 (в редакції, що діяла до 01.05.2019), та їх застосування, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та визначеним частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку надання послуг з поводження з побутовими відходами, шляхом ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.*

#### **5. Позиція Відповідача у справі.**

- (101) АКП «Комунальник», на подання з попередніми висновками у справі, листом № 487 від 21.12.2019, повідомило, що визнає факт порушення Порядку формування тарифів на послугу з поводження з побутовими відходами та вживає заходів щодо усунення наслідків цього порушення.
- (102) Так, відповідно до наказу № 105/а від 10.12.2019, фахівцями підприємства було зроблено корегування нарахувань вартості за послугу з поводження з побутовими відходами в частині зменшення відсотка рівня рентабельності за період з 16.02.2019 по 30.04.2019 (з моменту встановлення діючого тарифу та до моменту внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010).
- (103) Інформація про корегування тарифів розміщена на сайті ВЦА м. Торецьк та у газеті «Шахтарський Торецьк» № 37(11277) 13 вересня 2019 року.

#### **6. Висновки у справі**

- (104) У зв'язку із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України № 318 від 27.03.2019 до Порядку формування тарифів на послуги із вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 року № 1010, що набули чинності з 01.05.2019 року, дії із порушення АКП

- «Комунальник» зазначеного Порядку при формування тарифів на послугу із поводження з побутовими відходами можуть вважатися припиненими.
- (105) Натомість, як зазначалось вище, тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами АКП «Комунальник» були сформовані за відсутності конкуренції на ринку послуг та станом на час дослідження були найвищими у Донецькій області.
- (106) Як повідомило АКП «Комунальник» (лист № 487 від 21.12.2019), Підприємством вживаються заходи щодо усунення наслідків порушення, що полягають у формуванні тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами із порушенням Порядку формування тарифів, а саме, зменшенні розміру встановлених тарифів та здійснення відповідних перерахунків споживачам за період з 16.02.2019 по 30.04.2019.
- (107) Натомість, на цей час формування нових тарифів Підприємством не здійснено, АКП «Комунальник» продовжує застосовувати тарифи, що сформовані за умов відсутності конкуренції на ринку, а отже, порушення фактично не припинено.
- (108) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доведено, що АКП «Комунальник», займаючи протягом періоду з січня 2017 року по грудень 2019 року монопольне становище на ринку послуг з поводження з побутовими відходами в територіальних межах міста Торезьк, своїми діями, що полягали у формуванні тарифів на послуги із поводження з побутовими відходами (вивезення твердих, рідких побутових відходів, захоронення відходів) за умов відсутності конкуренції на ринку, зокрема, із порушенням Порядку формування тарифів на послуги із вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 року № 1010 (в редакції, що діяла до 01.05.2019), та їх застосуванні, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 та визначене частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з поводження з побутовими відходами, шляхом ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

## **7. Визначення розміру штрафу.**

- (109) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (110) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення, передбачені пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (111) На вимогу Відділення АКП «Комунальник» надало інформацію про дохід (виручку) за 2018 рік, яка становить 6184,0 тис. грн. (лист №373 від 30.09.2019).
- (112) При визначенні розміру штрафу було враховано, що Підприємством вжито заходів щодо усунення наслідків порушення ним Порядку формування тарифів.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 12 та 14 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, статтями 48, 52 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), пунктами 32 Правил розгляду справ, адміністративна колегія Донецького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

**ПОСТАНОВИЛА:**

1. Визнати, що з січня 2017 року по квітень 2019 року Автотранспортне комунальне підприємство «Комунальник» Торецької міської ради (ідентифікаційний код: 31217531; місцезнаходження: пр. Шахтарів, 44, м. Торецьк, Донецька область, 85207) займало монопольне становище на ринку послуг з поводження з побутовими відходами в територіальних межах міста Торецьк.

2. Визнати дії Автотранспортного комунального підприємства «Комунальник» Торецької міської ради (ідентифікаційний код: 31217531; місцезнаходження: пр. Шахтарів, 44, м. Торецьк, Донецька область, 85207), які полягали у формуванні тарифів на послуги із поводження з побутовими відходами (вивезення твердих, рідких побутових відходів, захоронення відходів) за умов відсутності конкуренції на ринку, зокрема, порушенням Порядку формування тарифів на послуги із вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2006 року № 1010 (в редакції, що діяла до 01.05.2019), та їх застосування, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з поводження з побутовими відходами, шляхом ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення у справі, накласти на Автотранспортне комунальне підприємство «Комунальник» Торецької міської ради штраф у розмірі 25 000,00 (двадцять п'ять тисяч) гривень.

4. Зобов'язати Автотранспортне комунальне підприємство «Комунальник» Торецької міської ради припинити порушення, зазначене в пункті 2 цього рішення, шляхом формування економічно обгрунтованих тарифів на послуги із поводження з побутовими відходами, із застосуванням засад ціноутворення притаманних конкурентним ринкам, про що повідомити Відділення (із наданням копій підтвердних документів) у двомісячний строк з дня отримання рішення.

5. Зобов'язати Автотранспортне комунальне підприємство «Комунальник» Торецької міської ради до 01.08.2020 вжити заходів щодо усунення наслідків порушення, зокрема шляхом запровадження механізмів компенсації фактичних надмірних витрат споживачів, пов'язаних із вчиненням порушення зазначеного у пункті 2 цього рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», заявник, відповідач, третя сторона мають право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету України повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова відділення-  
голова Колегії

О.М. Крамарь